

Також, доцільно виділити основні види інновацій, які розроблено та впроваджено у банківську сферу в останні роки: продуктові інновації: платежі в реальному часі, мобільні, безкарткові, безконтактні платежі; дистанційне кредитування, платіжний мінітермінал, онлайн-продукти); процесні (технологічні) інновації: хмарні сховища даних, хмарні обчислення — обробка Big Data, відкритий банкінг — API, інтелектуальний аналіз даних, BaaS — банкінг як послуга, технологія блокчейн; ринкові інновації: everyday banking, цифрове банківське обслуговування у форматі 24/7, безпека банківської діяльності, маркетингові інновації.

Перелік використаних джерел

1. Лакоснік Є. Банківські інновації на ринках, що розвиваються / Є. Лакоснік // Банківська практика за кордоном. 2006. № 7. С. 13–28.
2. Фінтех в Україні: тенденції, огляд ринку та каталог. 2018. URL: https://data.unit.city/fintech/fgt34ko67mok/fintech_in_Ukraine_2018_ua.pdf
3. Корнєєв В. Л. Фінансові інновації банків і можливості диверсифікації банківських послуг. Світ фінансів. 2017. № 2. С. 74–81.
4. Грошово-кредитна статистика НБУ: дані НБУ. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44579
5. Fintech-послуги: сутність, роль і значення для економіки України URL: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2018_23_2/22.pdf

УДК 336.71

Петканич Марія-Вікторія

студентка

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

Науковий керівник: Заславська Ольга

к.е.н., доцент

доцент кафедри фінансів і банківської справи

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

Mariia-Viktoriia Petkanych

student

Uzhhorod National University

Uzhhorod, Ukraine

Scientific supervisor: Zaslavska Olga

PhD (Economics), Associate Professor

Associate Professor of Finance and Banking Department

Uzhhorod National University

Uzhhorod, Ukraine

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ БАНКІВСЬКИХ ІННОВАЦІЙ

GLOBAL TRENDS IN BANKING INNOVATION

Сучасний стан світового банківського сектору характеризується активним впровадженням інноваційних технологій у свою діяльність. Банківські інновації допомагають установам залучати нових клієнтів, розробляти альтернативні канали

обслуговування, сприяють швидкому задоволенню потреб клієнтів, підвищують рівень конкурентоспроможності, дозволяють зменшувати чисельність відділень, філій, банкоматів, призводячи тим самим до економії витрат на їх утримання та найм персоналу.

Практика здійснення інноваційної діяльності вказує, що основою ефективного функціонування інноваційного банківського бізнесу є вирішення проблем оптимізації бізнес-процесів, гарантування безпеки, віртуалізації, прогнозування та моделювання, стрес-тестування, управління системними ризиками. Дослідження What's Going On in Banking 2021 **визнало** найкращими технологіями на 2021 рік: штучний інтелект; інтерфейси прикладного програмування; інтернет речей; P2P платежі; NFC-технології [6].

1. Штучний інтелект (ШІ, AI) - це одна з найбільш перспективних технологій у банківській сфері. AI допомагає банкам автоматизувати та підвищити якість процесу обслуговування клієнтів, аналізувати великі набори даних, виявляти шахрайство, підвищити ефективність маркетингу, боротися з відтоком грошей.

Технологія AI стала поширеною у використанні інноваційних скоринг-продуктах. Такі системи вивчають інформацію про клієнтів за допомогою аналізу соціальних мереж потенційних позичальників, їхню активність в Інтернеті, оцінюють рух коштів на рахунках і перевіряють відомості про те, наскільки регулярно вони платять за послуги мобільного зв'язку.

Яскравим прикладом даного продукту є платформа ZAML, розроблена американською компанією ZestFinance. Вона збирає й аналізує різну інформацію про клієнта банківської (фінансової) організації, у тому числі вивчає його дії в Інтернеті. На основі отриманих даних алгоритми визначають, наскільки людина заслуговує на довіру банку. Крім того, система здатна виявляти перспективних клієнтів серед тих осіб, яким у позиках відмовляють через формальні причини, наприклад, відсутність кредитної історії [1].

Штучний інтелект як метод боротьби з шахрайством можна простежити у роботі шведської компанії BehavioSec, яка розробила AI-систему, яка визначає особистість людини за швидкістю й темпом набору тексту на клавіатурі, за силою натискання на клавіші й іншими показниками. Завдяки такому біометричному аналізу банк може виявити шахрая, який намагається видати себе за іншу людину[1].

Цікавими є також випадки застосування штучного інтелекту у роботі з кредитними угодами. У США JPMorgan Chase запустила «контрактну розвідку», яку вона також називає COIN. Технологія спеціалізується на перевірці комерційних кредитних угод банку. У ньому говориться, що ручний огляд 12 000 угод, які він оформляє щороку, займає 360 000 годин (або 173 роки). COIN робить це за лічені секунди.

2. Інтерфейси прикладного програмування (ІПП, API). Технологія API дозволяє двом програмним системам, додаткам або іншим службам спілкуватися один з одним і обмінюватися даними. Перспективи поширення API полягає у тому, що ця технологія дає змогу банкам збирати та об'єднувати дані клієнтів, щоб отримати уявлення про поведінку споживачів і націлити на правильний ринок відповідні фінансові послуги; банки можуть монетизувати доступ до необроблених даних і банківських послуг, щоб створити альтернативні джерела доходу; API прискорює час розробки та виведення нових продуктів і послуг на ринок.

3. Інтернет речей (IP, IoT). IoT – це взаємозв'язок однозначно ідентифікованих вбудованих обчислювальних пристроїв в рамках існуючої інфраструктури Інтернету. Банки можуть використовувати Інтернет речей різними способами. Ось кілька прикладів [2]:

Спрощення виконання платежів. Технологія IoT платежів дозволяє споживачам оплачувати товари (наприклад, каву та їжу), просто поклавши свої носії (наприклад, розумні годинники, браслети, каблучки) біля терміналу точки продажу в магазині, що значно пришвидшує здійснення транзакції.

Сповіщення. «Розумний» пристрій може отримувати банківські сповіщення та сповіщення, наприклад, про наявність щомісячної виписки чи нової пропозиції банку.

Гаманець речей. Цифрові гаманці, що зберігаються в мобільних телефонах клієнта, розумних годинниках або навіть на приладовій панелі автомобіля, дозволяють людям оплачувати продукти прямо з пристрою.

Черги в банках. Інструменти IoT можуть допомогти зменшити черги у відділеннях та підвищити рівень зручності обслуговування для клієнтів. Система спроможна швидко знайти для клієнта найбільш відповідного консультанта банку. В цьому випадку замовник вводить свою проблему в оригінальне обладнання, потім йому видається квиток з інформацією про спеціаліста, далі пристрій повідомляє, коли приходить його черга.

Скорочення персоналу. IoT дозволяє менеджерам банків зменшити кількість персоналу, витрати на обслуговування та водночас скоротити час очікування клієнта. Так, ВМО Harris Bank апробував «розумне» відділення, де замість працівників – чат-боти. У разі виникнення непередбачених питань, чат-боти можуть зв'язатися зі справжнім консультантом за допомогою інструментів відеоконференції.

4. Платежі від особи до особи (P2P). P2P-платежі – це грошові перекази від однієї людини іншим людям (на відміну від продавця чи установи). В останні роки P2P-транзакції завоювали популярність як зручна альтернатива готівковим платежам між фізичними особами, а послуги однорангових платежів стрімко розвиваються. P2P-транзакції в основному використовуються для поділу витрат, оплати оренди, оплати випадкових послуг, покупок у приватних продавців на онлайн-ринках або просто для надсилання грошей сім'ї та друзям[4].

Здійснення P2P-платежів відбувається через спеціальні програми для переказу грошей. На сьогоднішній час близько 500 різних установ пропонують свій інструмент P2P, включаючи майже всі 25 найбільших банків світу. Найбільш популярними додатками для здійснення P2P-платежів є: PayPal, Venmo, Cash App, Square App, Fin.do, Zelle і т.д.

5. NFC-технологія. NFC – це технологія Near Field Communication (зв'язок на невеликих відстанях), яка отримала максимальне поширення за допомогою можливості здійснювати безконтактні платежі. Коли виробники телефонів почали впроваджувати технології NFC та QR у свої телефони, вони дозволили телефонам стати платіжними пристроями. Так, основні платіжні компанії, American Express, MasterCard та Visa, вже запроваджують безконтактні способи оплати (Google Pay, Apple Pay), що дозволяє стандартизувати технології і забезпечити розвиток надійних інструментів, які можуть легко використовуватись споживачами та ефективно впроваджуватись продавцями та еквайрами.

American Express запровадив свій безконтактний платіжний інструмент ExpressPay, що пропонує швидкий і зручний спосіб оплати повсякденних покупок. Щоб зробити покупку, користувачу необхідно тримати брелок для ключів із вбудованим смарт-чипом поруч з безконтактним зчитувачем. При цьому передача інформації з брелку до зчитувача займає доли секунди, причому здійснення платежу не потребує підпису платника.

Технологія PayPass, запропонована платіжною компанією MasterCard, надає споживачам «простіший спосіб здійснення платежу» (за визначенням MasterCard). З Visa payWave, операції також можуть бути здійснені швидше, ніж за секунду, без необхідності вводити PIN-код. Споживачеві лише треба піднести картку до спеціального карткового зчитувача.

Безконтактні платежі дуже стрімко проникають у життя людей. У липні 2021 року Visa підтвердила, що обробила 1 мільярд беконтактних транзакцій у Європі за 12 місяців[3]. Дослідження також показало, що дві третини світових споживачів планують розширити використання безконтактних платежів у майбутньому. Mastercard нещодавно підтвердила, що відмовляється від карток з магнітною смугою з 2024 року [5].

Таким чином, у сучасному світі іноваційні технології у банківському бізнесі виступають каталізатором у конкуренції та боротьбі за першість на ринку та нових клієнтів. Швидкий темп науково-технічного та інформаційно-технологічного розвитку змушує банків створювати нові іноваційні рішення для розширення своєї діяльності, підвищення рівня безпеки даних, пришвидшення здійснення переказів та інше.

Перелік використаних джерел

1. AI в банківській сфері: чат-боти, вибивання боргів і боротьба із шахраями. URL: <https://aiconference.com.ua/uk/news/ii-v-bankovskoy-sfere-chat-boti-vibivanie-dolgov-i-borba-s-moshennikami-96949>
2. IoT і банки: як інтернет речей збагачує світ фінансів. URL: <https://psm7.com/uk/technology/iot-banki-kak-internet-veshhej-obogashhaet-mir-finansov.html>
3. One Billion Additional Touch-free Visa Payments Made as Consumers Embrace Contactless Commerce. URL: <https://investor.visa.com/news/news-details/2021/One-Billion-Additional-Touch-free-Visa-Payments-Made-as-Consumers-Embrace-Contactless-Commerce/default.aspx>
4. P2P-платежі: вся актуальна інформація про ці перекази. URL: https://www.fin.do/uk/blog/85_p2p-platizh
5. Swiping left on magnetic stripes. URL: <https://www.mastercard.com/news/perspectives/2021/magnetic-stripe/>
6. What's Going On In Banking 2021 Rebounding From the Pandemic. URL: <https://www.crnstone.com/banking-2021>

УДК 336.71

Радинський Сергій

кандидат економічних наук
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Дячун Ольга

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Serghiy Radynskiy

PhD (Economics)
Associate Professor of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Olga Dyachun

PhD (Economics), Docent
Associate Professor of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

WORLD TRENDS OF FINANCIAL TECHNOLOGIES MARKET DEVELOPMENT

Активний розвиток новітніх технологій поширюється у напрямках життєдіяльності суспільства, зокрема на і світовому фінансовому ринку. Новим перспективним напрямом розвитку стали «FinTech», або фінансові технології (скорочено – «фінтех»). Відповідно, термін «фінтех» є скороченням словосполучення фінансові технології, що означає використання нових інноваційних технологій в сфері фінансів та ІТ з метою вдосконалення форм і методів роботи фінансових і банківських установ.